

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

ORTAÖĞRETİM
PSİKOLOJİ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI

**TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ**

2026

İÇİNDEKİLER

1. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.3. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI	10
1.4. PSİKOLOJİ DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	10
1.5. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	11
2. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTELERİ	13

1. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

İnsan; biyolojik, bilişsel, duygusal, sosyal ve manevi yönleri bulunan çok katmanlı bir varlıktır. Davranışları genetik ve nörofizyolojik temeller üzerine inşa edilmekle birlikte, insan gelişim sürecinde çevresel, kültürel ve toplumsal etkileşimler sonucunda biçimlenir. İnsan, nefis ile arzu, öfke ve korku gibi dürtüsel ve duygusal eğilimleri olan; aynı zamanda anlam arayışı içinde aşkınlık yönelimi gösterebilen çok yönlü bir varlıktır. Bu çerçevede nefis, bireyin içsel eğilim ve itkilerini; aşkınlık ise insanın kendini aşma, değer üretme ve daha yüksek anlam ufuklarına yönelme kapasitesini ifade eder. Akıl yürütme, anlamlandırma ve öz düzenleme kapasitesine sahip olan insan; iradesini kullanabilen, seçim yapabilen ve sorumluluk üstlenebilen etkin bir öznedir. Bu bağlamda psikoloji bilimi; düşünce, duygu ve davranış süreçlerini bilimsel yöntemlerle inceleyerek bireyin gelişim, uyum ve iyi oluşunu açıklamayı amaçlar. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Psikoloji Öğretim Programı'nda benimsenen bütüncül insan anlayışı ise psikolojinin gözlemlediği süreçleri "niyet", "gaye", "vicdan", "sabır" ve "ümit" gibi kavramlarla ilişkilendirerek anlamlı yaşantılar, erdemli karakter ve iç bütünlük hedefini bu çerçeveye dâhil eder. Bu bağlamda TYMM Psikoloji Öğretim Programı'nda insan; değer temelli kararlar alabilen, sorumluluk bilinci geliştirebilen ve hem kendi içinde hem de çevresi ile dengeli ilişkiler kurabilen bütüncül bir varlık olarak temellendirilmektedir.

Psikolojinin tarihsel gelişimi incelendiğinde, başlangıçta insan davranışlarını ve zihinsel süreçleri açıklamaya yönelik felsefi ve düşünsel çerçeveler içerisinde ele alındığı görülmektedir. Bu bağlamda İslam düşüncesinde psikoloji, insanı nefis, ruh, akıl ve kalp kavramları temelinde değerlendiren; insanın zihinsel, duygusal ve davranışsal süreçlerini bütüncül bir yaklaşımla ele alan bir bilgi alanı olarak ele alınmıştır. Farabi ve İbn Sina, insan nefsinin yapısını, algı ve düşünme süreçlerini ve bu süreçlerin davranışlarla ilişkisini sistematik biçimde incelemiş; Gazali insanın iç dünyasını tanıması ve duygularını düzenlemesi üzerinde durmuş, İbn Haldun ise insan davranışlarını bireysel ve toplumsal etkenler çerçevesinde değerlendirmiştir. Bu yaklaşımlar, insanı çok boyutlu bütüncül yaklaşım ile ele alan çağdaş psikoloji anlayışına zemin hazırlamış; psikoloji, tarihsel süreç içerisinde deneysel yöntemlere dayanan ve davranış ile zihinsel süreçleri inceleyen pozitif bir bilim dalı olarak gelişmiştir. Bu çerçevede psikoloji, davranış ve zihinsel süreçleri inceleyen bir bilim olarak tanımlanmaktadır. Psikoloji sadece insanların ne yaptığı ile ilgilenmez; aynı zamanda düşünce, duygu, algı, akıl yürütme ve bellek süreçleri ile bedensel işlevleri sürdüren biyolojik faaliyetler ve bu faaliyetlerin nedenlerini de açıklamaya çalışır.

Psikoloji; insan davranışını anlamaya, yordamaya ve davranışlarını nedenlerini açıklamaya ilişkin yaptığı çalışmalarda gözlem, deney gibi bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerini kullanır. Psikoloji alanında yapılan çalışmalar; psikolojinin alt dallarının (klinik psikoloji, sosyal psikoloji, gelişim psikolojisi, deneysel psikoloji, danışmanlık psikolojisi, eğitim psikolojisi, adli psikoloji, endüstri ve örgüt psikolojisi, psikometri) gelişmesine katkı sağlamıştır. Bu alt dallar davranış farklı yönlerden ele almakta; davranış anlamak ve açıklamak için çalışmalar yapmaktadır. Bu bağlamda psikoloji; bireyin bilişsel, duygusal, sosyal, ahlaki, bedensel gelişimini anlamasına; doğuştan getirdiği yeteneklerini keşfetmesine ve geliştirmesine hem kendi içinde hem de çevresi ile uyumlu ilişkiler içinde olmasına katkı sağlayan bilimsel bilgiler sunmaktadır.

Psikoloji alanında yapılan çalışmalar; bilimsel düşünebilen, özerk, içinde bulunduğu çevre ile dengeli ilişkiler kurabilen, kendini gerçekleştirmek için çaba gösteren, hem yaşadığı dönemde karşılaşacağı hem de gelecekte karşılaşacağı farklı durumlara uyum sağlayabilen bireylerin yetişmesine katkı sağlamaktadır. Psikoloji bilimi ile tanışan birey; araştırır, insan davranışlarını anlamaya başlar, insana değer veren, insanın biricik ve saygıya değer olduğunu kabul eden kişilik özellikleri ve beceriler geliştirebilir. Bu amaçla öğretim programında kişilik ve sosyal uyum konularına yer verilerek öğrencilerin Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nde yer alan değerleri içselleştirmesinin kolaylaştırılması hedeflenmektedir.

Psikoloji Dersi Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne (TYMM) uygun olarak geliştirilirken öğrencilere bu özellikleri ve becerileri kazandırabilecek bütüncül bir yaklaşım temel alınmıştır. Bu bütüncül programda bilgiler, psikolojinin kuramsal temeli açıklanarak, günlük hayata yönelik ve işlevsel biçimde verilmektedir. *Psikoloji Dersi Öğretim Programı*nda öğrencilerin psikoloji alanına ilişkin temel bilgilere sahip olması; kavram, ilke, yöntem ve teknikleri öğrenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda bilgiler, öğrencilerin gelişim dönemi özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun biçimde günlük hayat ile ilişkilendirilerek verilmekte; böylece bilgilerin sadece kuramsal düzeyde kalmaması, uygulamaya yönelik olması sağlanmaktadır. Bunu gerçekleştirmek için ünitelerin son iki öğrenme çıktısı özel olarak düzenlenmiş ve

ilk olarak öğrencilerden söz konusu üniteye bilgileri hayatlarına uyarlamaları sağlanmış, ardından ünitenin yapay zekâ, makine öğrenmesi, artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik gibi güncel konularla ilişkisi kurulmuştur.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan *Psikoloji Dersi Öğretim Programı* ile öğrencilerin;

1. Psikoloji alanındaki kavram, ilke, kuram ve problemleri günlük hayat ile ilişkilendirerek açıklamaları,
2. Psikoloji ile ilgili kavram, ilke, kuram ve problemleri bağlamına uygun yazılı ve sözlü olarak kullanmaları,
3. Günlük hayat problemlerine ve güncel sorunlara psikoloji bilgileri temelinde çözüm bularak değerlendirmeleri,
4. Davranışlarının nedenlerini psikoloji alanındaki bilgilere uygun, tutarlı ve geçerli biçimde temellendirmeleri,
5. Psikoloji alanına ilişkin kuramsal bilgileri ve becerileri günlük hayatlarına taşıyarak kullanmaları,
6. Daha önce gerçekleştirilmiş olan deneysel çalışmaları ve yazılan metinleri, psikoloji alanındaki bilgilerini kullanarak , analiz etmeleri ve ilgili konularda psikoloji alanındaki bilgileri temel alarak açıklamalar yazmaları,
7. Psikoloji alanındaki konularda, farklı yaklaşımlara açık ve saygılı biçimde, etik ilkelere uygun tartışma yapmaları,
8. Psikoloji alanında edindikleri kuramsal ve uygulamaya yönelik bilgileri kişisel ve toplumsal hayatları ile ilişkilendirerek ve disiplinler arası ilişkiler kurarak kullanmaları,
9. Psikoloji alanında görüş belirtirken ve değerlendirme yaparken oluştururken değerleri içselleştirdikleri bütüncül bir bakış açısına sahip olmaları,
10. Sosyal-duygusal öğrenme, okuryazarlık, üst düzey düşünme becerileri ve değerleri psikoloji dersinde kullanılan kavramsal beceriler ve alan becerileri ile bütünleştirerek kazanmaları amaçlanmaktadır.

1.2. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Bu öğretim programının uygulama sürecinde dikkat edilmesi gereken genel ve program bileşenleri özelinde açıklanan esaslar şunlardır:

- *Psikoloji Dersi Öğretim Programı*, “TYMM Öğretim Programları Ortak Metni” temel alınarak yapılandırılmıştır. Bu ortak metin dikkate alınarak derslerin tasarlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin planlanması ve materyallerin hazırlanması gerekmektedir. Bütün eğitim öğretim faaliyetleri, “TYMM Öğretim Programları Ortak Metni”nde yer alan öğrenci profiline ulaşılmasını sağlayacak biçimde planlanmalı ve yürütülmelidir.
- *Psikoloji Dersi Öğretim Programı*'nın öğrenme çıktılarının yapılandırılmasında psikoloji dersinde kullanılan kavramsal beceriler ve alan becerileri temel alınmıştır. Ayrıca her bir öğrenme çıktısı için süreç bileşenleri belirlenmiştir. Bu süreç bileşenleri, öğrenme çıktısına ulaşılmasını sağlayan temel unsurlardır. Bu nedenle her bir süreç bileşeninin öğrenciler tarafından eksiksiz biçimde deneyimlenmesi sağlanmalıdır.
- *Psikoloji dersi öğretim programı*'nda ön değerlendirme ve köprü kurma kısımları TYMM yapısı gereği öneri niteliğinde verilmiştir. Ancak hazırlanacak tüm materyallerde ön değerlendirme ve köprü kurma kısımlarının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.
- *Psikoloji Dersi Öğretim Programı*'nda psikolojinin farklı alanlarında çalışmış olan bilim insanlarına yer verilmiştir. Bilim insanlarının çalışmalarına yer verilirken ezber yönteminden kaçınılmalı, bu kişilerin psikoloji alanına katkılarına ve çalışmalarına vurgu yapılmalıdır.
- Ders kitabında, öğrenme-öğretme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi ve beceriye uygun olacak biçimde millî kültürümüzün ve değerlerimizin yansıtıldığı içeriklere öncelik verilmelidir.

- Psikoloji dersi öğretim programı haftada 2 ders saati uygulanmak üzere hazırlanmıştır. Dersin belirtilen saatten az veya fazla seçilmesi hâlinde; üniteye ayrılan sürelerde öğrenme-öğretme uygulamaları ve bu kapsamdaki etkinlikler (okul dışı etkinlikler dâhil), zümre öğretmenler kurulunca öğrencilerin hazır bulunuşluğu ve ihtiyaçlarına göre zenginleştirilebilir, çeşitlendirilebilir veya sadeleştirilebilir.
- *Psikoloji Dersi Öğretim Programı* ünite temelli bir yaklaşımla hazırlanmış olup ünitelerin işleniş sırası ve ünitelere ayrılan süre belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenleri tarafından; öğrenci düzeyleri, ülke genelinde yapılan ölçme ve değerlendirme uygulamalarının takvimi ve çevresel koşullar dikkate alınarak planlamalar yapılmalıdır.
- Eğitim öğretim süreçlerinde Türkçenin doğru ve etkili kullanımına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmelidir.

Programlar Arası Bileşenler

- *Psikoloji Dersi Öğretim Programı*, bütüncül program anlayışına uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle program genelinde öğrenme çıktılarının yanı sıra her bir üniteye sıralanan programlar arası bileşenler olan sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinin de öğrencilere kazandırılması amaçlanmaktadır. Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin programlar arası bileşenleri de kazanabileceği şekilde esas alınmalıdır. Bu süreçte programlar arası bileşenlerin öğrenme sürecinin doğal bir parçası olmasına dikkat edilmelidir.
- Programlar arası bileşenler, öğrencilerin psikoloji ile günlük hayat arasında ilişki kurabilmesine, sadece bilgi düzeyinde değil değer temelli duygu ve davranış geliştirebilmesine, hayatı anlamlandırabilmesine ve her alanda üreten bir birey olabilmesine hizmet etmektedir. Bu nedenle programda belirtilen her bir bileşenin tasarlanan uygulamalar aracılığı ile öğrenciler tarafından hayata geçirilmesi sağlanmalıdır.

Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri

- Programın temel öğelerinden biri olan dersin çıktıları, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre hazırlanan öğretim programlarında "öğrenme çıktıları" olarak ifade edilmektedir. Öğrenme çıktıları, öğretim programında yer alan üniteye içerik bilgisinin ilişkili alan becerileri ya da kavramsal beceriler ile birleştirilmesi sonucunda oluşturulmaktadır. Süreç bileşenleri ise öğrencilerin; öğrenme çıktılarına ulaşma sürecinde, deneyimlemeleri gereken adımlardır. Öğrenme çıktıları yapılandırılırken içerik bilgisine uygun biçimde süreç bileşenleri, ilgili ünite kapsamındaki bilgi kümesiyle birleştirilerek öğrenme çıktılarının süreç bileşenlerini oluşturmak üzere öğretim programlarında yeniden ifade edilmiştir.
- *Psikoloji Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme çıktıları oluşturulurken Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer verilen kavramsal becerilerden "Çözümleme Becerisi", "Özetleme Becerisi", "Karşılaştırma Becerisi", "Sınıflandırma Becerisi", "Yapılandırma Becerisi", "Eleştirel Düşünme Becerisi" ile Sosyal Bilimler alan becerilerinden "Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi" ve bu beceriye ait bütünleşik beceriler temel alınmıştır.*
- "Çözümleme Becerisi" iki süreç bileşeninden oluşmaktadır. Söz konusu beceri 1. ve 3. ünitelerin öğrenme çıktıları oluşturulurken dikkate alınmış ve beceriye ait süreç bileşenlerinin tamamı işletilmiştir. Öğrenme çıktılarının yazımında ilgili kavramsal becerinin adı ve süreç bileşenleri uygun biçimde kullanılmıştır.
- "Değişim ve Sürekliliği Algılama Becerisi": "Karşılaştırma Becerisi", "Sıralama Becerisi", "Değişim ve Sürekliliği Neden ve Sonuçlarıyla Yorumlama Becerisi", "Sentezleme" ve "Değişim ve Sürekliliğin Geleceğine Dair Kanıta, Gözleme ve/veya Deneyime Dayalı Öngöründe Bulunma Becerisi" olmak üzere beş bütünleşik beceriden oluşmaktadır. Bu becerilerin tamamı, ikinci üniteye kullanılmıştır. Bu üniteye kavramsal becerilerden "Özetleme Becerisi" ve "Karşılaştırma Becerisi" kullanılmıştır. Alan becerisine ait bütünleşik beceriler, süreç bileşeni olarak ifade edilmiştir. Öğrenme çıktısının süreç bileşenine dönüşen bütünleşik becerinin süreç bileşenlerinin tamamı öğrenme-öğretme uygulamalarında yer almıştır.

- “Özetleme Becerisi”, “Çözümleme Becerisi” ve “Karşılaştırma Becerisi”; üçüncü ünitenin öğrenme çıktılarını oluşturmuştur. Söz konusu öğrenme çıktılarının yazımında ilgili kavramsal becerilerin adı, süreç bileşenlerinin yazımında ise ilgili bütünleşik becerilerin adı uygun biçimde kullanılmıştır.
- Dördüncü ünitenin öğrenme çıktıları; “Karşılaştırma Becerisi”, “Gözlemleme Becerisi” “Yapılandırma Becerisi” ve “Eleştirel Düşünme Becerisi” kullanılarak oluşturulmuştur. Bu öğrenme çıktılarının yazımında ilgili bütünleşik becerinin adı, süreç bileşenlerinin yazımında ise ilgili bütünleşik becerilerin süreç bileşenlerinin açıklamaları uygun biçimde kullanılmıştır.
- *Psikoloji Dersi Öğretim Programı*’nın bütün öğrenme çıktılarının süreç bileşenlerinin adımları ünitelerde, ilgili bütünleşik becerilerin ya da bu becerilere ilişkin süreç bileşenlerinin açıklamalarını bire bir karşılayacak biçimde tasarlanmıştır. “Özetleme Becerisi”, “Karşılaştırma Becerisi” ve “Çözümleme Becerisi” süreç bileşenleri ünitelerde 2 kez işletilmiştir.
- Programda yer alan ünitelerin güncel konularla ilişkisi kurulmuş ve konuya yönelik öğrenme çıktısı kurgulanmıştır. İkinci ünite “İnsan Zekâsı ve Yapay Zekâ”, üçüncü ünite “İnsan Öğrenmesi ve Makine Öğrenmesi” ve dördüncü ünite “Sanal Gerçeklik ve Artırılmış Gerçeklik ile Uyum Sorunları” içeriklerine yönelik öğrenme çıktılarına yer verilmiştir.

İçerik Çerçevesi

- *Psikoloji Dersi Öğretim Programı*’nın içerik çerçevesinde ilgili ünitelerde yer alan konuların kapsamı ve sınırı belirlenmiştir. Ünitelerde yer verilen psikoloji alanının kavramları, kuramları ve ilkeleri içerik çerçevesinde başlıklar hâlinde sıralanmış ve her bir ünitenin anahtar kavramlarına yer verilmiştir. İçerik çerçevesi, ilgili öğrenme-öğretme yaşantılarında program bileşenleri ile ilişkilendirilerek detaylandırılmıştır. Öğrenme-öğretme yaşantıları ile öğrenme kanıtları (ölçme ve değerlendirme) bu çerçeve dikkate alınarak planlanmalıdır.
- İçerik çerçevesi psikolojinin anlamı, temel konu, kavram, ilke ve kuramlarını temel alan; psikolojinin insan hayatındaki önemi doğrultusunda bilgiyi günlük deneyimlere yansıtan ve öğrencilerin günlük hayattaki deneyimlerine ilişkin psikoloji bilgisini kullanarak bakış açısı geliştirmesine olanak sağlayan bir yapıda oluşturulmuştur. Böylece kuramsal bilgi yükü yerine beceri geliştirme ve disiplinler arası bakış açısını temel alarak günlük hayat ve diğer disiplinler ile ilişkilendirilebilen konulara yer verilmiştir. Dersler, her bir ünitenin öğrenme-öğretme yaşantılarında kurulan bu ilişkilendirmeler dikkate alınarak planlanmalıdır.

Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

- *Psikoloji Dersi Öğretim Programı*’nın öğrenme kanıtları, programın diğer bölümlerinden bağımsız ya da sadece sonuç odaklı değil süreç ve ürün odaklı tasarlanmıştır. Bu nedenle ölçme ve değerlendirme, öğrenme-öğretme yaşantılarının içinde mutlaka gerçekleştirilmeli ve öğrencilere gelişimlerine ilişkin dönüt verilmelidir.
- Her bir öğrenme çıktısının ölçme ve değerlendirme sürecine ilişkin öneriler sunulmuştur. Öneriler arasından bilimsel ve etik ilkelere uygun tercihler yapılmalıdır. Farklı ölçme ve değerlendirme araçları, ölçme amacına ve öğrenme çıktısına uygun olmak koşuluyla kullanılabilir.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesi ile yeni anlamlı bütünler oluştururken programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri) öğrenmenin anlamlı bir parçası olmalıdır. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler, okuryazarlık becerileri notla değerlendirilmemelidir. Bunun yerine bütüncül gelişimi destekleyecek performans görevleri, projeler gibi ölçme araçlarında ve dereceli puanlama anahtarlarında dikkate alınan ölçütler arasında bu program bileşenlerine de yer verilmelidir.

- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yetenekleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrenciye ilgi çekici, günlük hayatla ilişkili, uzak ya da yakın çevrede karşılaşılabilecek deneyimlere ilişkin görevler verilmeli; öğrenciyi yargılayıcı nitelik taşımayan ve motive eden geri bildirimler sağlanmalı, dijital teknolojilerden yararlanılmalıdır.
- Her üniteye ilgili bilgi ve becerilere yönelik bir performans görevi tasarlanmıştır. Performans görevleri daha çok öğrencilerin öğrenme süreçlerinin değerlendirilmesi için uygundur. Bu görevler, ihtiyaç duyulması durumunda sonuç değerlendirmesi için de kullanılabilir. Performans görevleri, öğrenci ürün dosyasında toplanarak değerlendirme amaçlı kullanılabilir.
- Öğrencilerin gelişimi; bu ürün dosyalarını dikkate alınarak kendilerinin yanı sıra öğretmenler, okul yönetimi, okul psikolojik danışma ve rehberlik servisi ile veliler tarafından izlenebilir. Öğretmenin uygun gördüğü durumlarda bu ürün dosyaları sonuç değerlendirmesi için de kullanılabilir.
- Performans görevleri kapsamında seçilen eserlerden kısaltılan ya da alıntılanan metinlerin en az birinin ders kitabında, diğerlerinin de e-içerikte verilmesi zorunludur. Ders kitabında yer alacak metinler, psikoloji alanındaki kuramcılar eserlerinden seçilmelidir. Metinler, metin inceleme formları ile birlikte verilmelidir. Bu metinlerin kelime sayısının 250'den az, 400'den fazla olmamasına dikkat edilmelidir. Metinler, dil açısından sade ve anlaşılabilir olmalıdır.
- Ders kitaplarında öğrencilerin alan becerilerini ve ilgili kavramsal becerileri kazanmasına hizmet edecek özellikte, ulusal sınavlara uygun biçimde bağlam temelli sorular ile görsel okumaya dayalı soru tiplerine yer verilmelidir.

Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

- *Psikoloji Dersi Öğretim Programı*'nda yer alan öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrencilere bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanan, disiplinler arası ilişkileri fark etmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Kitap yazım sürecinde, öğrenme-öğretme yaşantılarında verilen içerikler doğrultusunda güncel içeriklere ve farklı ilişkilendirmelere de yer verilmelidir.
- Öğrenme-öğretme yaşantılarında yer verilen temel kabuller, ön değerlendirme süreci, köprü kurma ve öğrenme-öğretme uygulamaları, psikoloji dersinde kullanılan beceriler ve programın tüm bileşenleri çerçevesinde, bütüncül bir anlayış içinde oluşturulmuştur. Temel kabuller kapsamında öğrencilerin sahip olması gereken ön bilgi ve becerilerin neler olduğu belirlenmiş, ön değerlendirme sürecinde de öğrencilerin bu bilgi ve beceriler bağlamındaki hazırbulunuşluklarının nasıl değerlendirileceği açıklanmıştır. Bunun yanı sıra hem öğrencilerin ön bilgileri ile yeni öğrenmelerinin hem de öğrenilenler ile günlük hayatın ilişkilendirilmesi amacı ile köprü kurma süreci yapılandırılmıştır. Bu süreç öğrencilerin eksik ya da hatalı öğrenmelerinin giderilmesi, ilgili üniteye bilişsel ve duyuşsal açıdan hazırlanmaları için programda belirlenen çerçeveler de dikkate alınarak, planlanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilerin aktif katılım göstermelerini, çıkarımlar yapmalarını ve yaptıkları çıkarımları günlük hayatla ilişkilendirmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Bu süreçte öğrencilerden öğretmenlerin rehberliğinde disiplinler arası ve beceriler arası ilişkiler kurması beklenmektedir. Bu amaç doğrultusunda bazı yöntem, teknik ve materyaller önerilmiştir. Programda yer verilen yöntem, teknik ve materyallerden uygun olanlar öğrenci özellikleri, öğrenme ortamları, zaman gibi değişkenler ve ilgili öğrenme çıktısı ile süreç bileşenleri göz önünde bulundurularak kullanılmalıdır. Ayrıca uygulamalar; bağlamsal ve yaşantısal öğrenmeye uygun, öğrenciyi merkeze alan yöntem ve teknikler kullanılarak zenginleştirilmelidir.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilerin psikoloji konularını içselleştirerek günlük hayatta kullanmalarına yönelik tasarlanmıştır. Bu bağlamda öğrencilere içeriğe uygun metinler önerilmiştir. Öğrenci özellikleri, kapsam çeşitliliği gibi ölçütler dikkate alınarak öneriler arasından seçilen eserler, öğrencilerin psikoloji alanına ilişkin konuları incelemelerini sağlamak amacıyla kullanılmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları; öğrencilerin psikoloji alanına ilişkin konu, kuram, ilke ve kavramları günlük hayatla ilişkilendirmelerini ve günlük hayat deneyimlerinin psikoloji alanı ile ilişkili arka planını sorgulamalarını sağlayacak biçimde tasarlanmıştır. Süreç, bu ilişkilendirmelerin ve sorgulamaların yapılmasına olanak sağlayacak şekilde planlanmalıdır.

- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilerden; öğrendikleri yeni bilgileri sorgulamaları ve araştırma yaparak elde ettikleri bilgileri yapılandırmaları beklenmektedir. Bu süreçlerin sonunda kavram yanlışları ve öğrenme eksikliklerinin giderilmesinin gerekli olduğu programın ilgili yerlerinde belirtilmiştir. Bu doğrultuda gerekli dönütler verilerek ve düzeltmeler yapılarak tablo, zihin haritası, özet, bulmaca gibi tamamlayıcı çalışmalara yer verilmelidir.
- Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri ve öğrenme profilleri göz önünde bulundurularak öğrenme çıktıları ile tutarlı olan farklı öğretim materyalleri (bilgi notu, sunum, etkinlik, çalışma kâğıtları, proje, okuma parçaları) yapılandırılmalı ve kullanılmalıdır. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer branş öğretmenleri ile iş birliği yapılmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında ilgili açıklamaların, örneklerin ve etkinliklerin yer aldığı çalışma kâğıtları kullanılmalıdır. Bu çalışma kâğıtları; gerekli durumlarda öğretmen tarafından hazırlanmalı ya da ders kitabında uygun şekilde yer almalıdır.
- Öğrencilerin aktif katılımının sağlandığı bir öğrenme ortamı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabilirdiği, sosyal-duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğretmenler, öğrencilerin bütüncül gelişimini destekleyecek şekilde öğrencilere rehberlik etmeli ve bu süreçte kolaylaştırıcı olmalıdır.
- Öğrenme-öğretme yaşantılarında belirtilen araştırma, sorgulama gibi bilimsel faaliyetler; disiplinler arası, bağlam temelli bir yaklaşımla zümre öğretmenler kurulu tarafından planlanmalı ve işletilmelidir.

Farklılaştırma

- *Psikoloji Dersi Öğretim Programı*'nın farklılaştırma bölümünde, öğrencilerin bireysel farklılıklarına ve gereksinimlerine cevap verebilecek şekilde kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacı ile zenginleştirme ve destekleme önerileri yer almaktadır. Bu öneriler doğrultusunda öğrenme-öğretme uygulamalarında sürecin doğal akışını bozmayacak şekilde öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak farklılaştırmalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma bölümündeki öneriler; ihtiyaç hâlinde, sınıftaki farklı öğrencilerin gereksinimlerine cevap verebilecek şekilde planlanmalıdır. Zenginleştirme önerileri, içeriğin derinleştirilmesine yöneliktir ve ders içerisinde ek çalışmalar ya da proje ödevi olarak kullanılabilir. Destekleme önerileri, öğrenme sürecini ve öğrenme ürününü somutlaştırma ya da sadeleştirmeye yöneliktir. Bu öneriler, öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilerin desteklenmeye ihtiyaç duyabileceği öğrenme süreci ya da ürünü dikkate alınarak yapılandırıldığı için ders içerisinde kullanılabilir.
- Farklılaştırma kapsamında zenginleştirme bölümünde yer alan öneri niteliğindeki uygulamalardan “*” ile işaretlenenlerin sosyal bilimler liselerinde gerçekleştirilmesi zorunludur. Zorunlu olan zenginleştirme uygulamalarına yıllık planlarda yer verilir.
- Farklılaştırma kapsamında zenginleştirme ve destekleme bölümlerinde yer verilen uygulamalara (“*” sembolü ile verilen uygulamalar dâhil) ders kitaplarında yer verilmez. Ancak materyal hazırlayıcılar tarafından “*” ile belirtilen uygulamalara yönelik e-içerik hazırlanır. Farklılaştırma kapsamındaki tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından planlanır ve uygulanır.

1.3. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOLARI

ÜNİTE	Öğrenme Çıktısı Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. PSİKOLOJİ İLE TANIŞMA	1	10	13
2. GELİŞİMİ ANLAMAK	4	18	25
3. NASIL ÖĞRENİRİZ?	4	20	28
4. BİREYSEL VE SOSYAL UYUM	4	20	28
OKUL TEMELLİ PLANLAMA*		4	6
TOPLAM	13	72	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan çalışmalar (okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları gibi) için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir. Okul temelli planlama kapsamında belirlenen ders saatleri ise öğrencilerin meslek seçimi ve kariyer planlaması yapabilmeleri amacı ile onlara rehberlik edecek şekilde kullanılır. Bu doğrultuda planlanan eğitim öğretim faaliyetleri, mesleki rehberlik ve kariyer danışmanlığı bağlamında yürütülür.

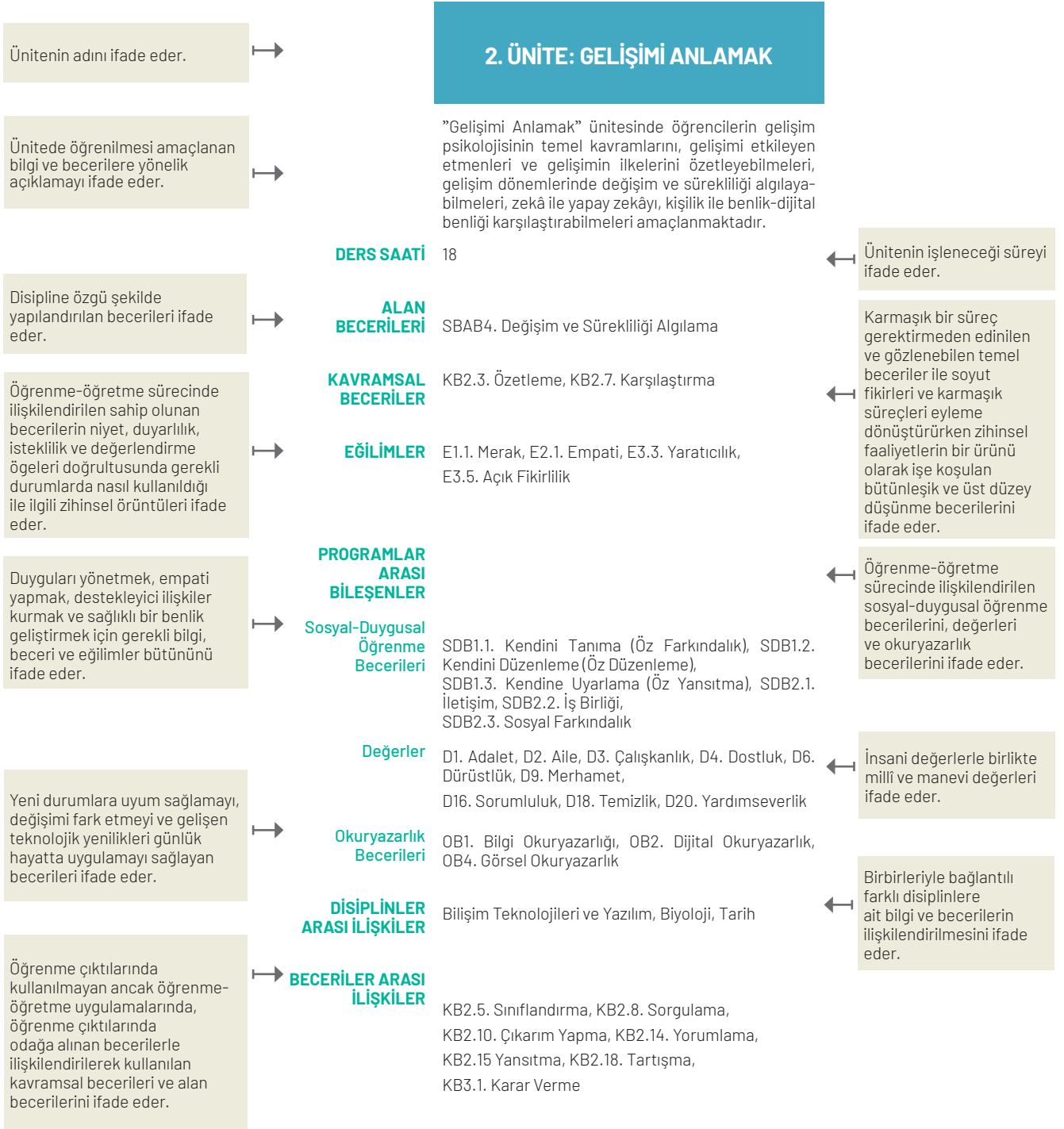
1.4. PSİKOLOJİ DERSİ KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI	KİTAP EBADI
PSİKOLOJİ	12-14	19,5 cm X 27,5 cm

1.5. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Psikoloji Dersi Öğretim Programı 2 ders saati olacak biçimde düzenlenmiştir.

Ünitenin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar, 2. Ünite'den alınan örnek bir kesit ile şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

Öğrenme-öğretme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

PSK.2.1. Gelişim psikolojisinin temel kavramlarını, gelişimi etkileyen etmenleri ve gelişimin ilkelerini özetleyebilme

- Gelişim psikolojisi ile ilgili temel kavramları çözümler.
- Gelişimi etkileyen etmenleri sınıflandırır.
- Kendisinin ve çevresindeki kişilerin gelişim sürecini, gelişim ilkelerini dikkate alarak yorumlar.

Dersin kodu
Ünite numarası
Öğrenme çıktısı numarası

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Gelişime Genel Bir Bakış
Gelişim Dönemleri
Gelişim Görevleri
İnsan Zekâsı ve Yapay Zekâ
Kişilik ve Benlik-Dijital Benlik

Öğrenme - öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya/alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.

Disipline ait başlıca anahtar kavramları ifade eder.

Anahtar Kavramlar

büyüme, gelişim, gelişme, kişilik, kritik dönem, olgunlaşma, zekâ

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarında çalışma kâğıdı, açık uçlu sorular, konuşma halkası, akvaryum, eşleştirme maddeleri, T tablosu, 3-2-1 tekniği, görüş geliştirme, düşün-eşleş-paylaş, vızıltı, venn şeması, yansıtma yazısı, performans görevi, dereceli puanlama anahtarı ve dereceleme ölçeği kullanılabilir.

Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.

Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Büyüme, değişim ve gelişme kavramlarını ve bu kavramlar arasındaki ilişkiyi bildiği kabul edilir.

Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.

Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgileri ve/veya becerileri ifade eden temel kabullerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere büyüme, değişim ve gelişme kavramlarının birbiriyle ilişkisi hakkında açık uçlu sorular sorulabilir. Öğrencilerden fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal açıdan meydana gelen değişimlere ilişkin günlük hayattaki gözlemlerini yazılı ya da sözlü olarak paylaşmaları istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere yazılı, görsel ya da işitsel materyaller sunulurken organizmada meydana gelen büyüme, değişim ve gelişime ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenebilir.

Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük hayat deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.

Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

PSK.2.1.

Öğrencilere gelişim psikolojisinin temel kavramlarının (büyüme, gelişim, gelişme, gelişim görevi, olgunlaşma, hazırbulunululuk, öğrenme) açıklamalarının, örnek durumlarının ve konuyla ilgili açık uçlu soruların bulunduğu çalışma kâğıdı verilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler beyin esnekliği (nöroplastisite) kavramını araştırabilirler. Araştırma sonucunda elde ettikleri verilerden yola çıkarak beyin işlevlerinin günlük hayatı nasıl etkilediği konusunda poster hazırlayabilirler.

Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrencilere ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.

Destekleme

Gelişim sürecinin kavram ve özelliklerini pekiştirmeye yönelik görsel ve işitsel uyarıların yoğunlukta olduğu öğretim materyalleri kullanılabilir.

Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.

ÖĞRETİM YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. PSİKOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTELERİ

1. ÜNİTE: PSİKOLOJİ İLE TANIŞMA

”Psikoloji ile Tanışma” ünitesinde, öğrencilerin psikoloji biliminin temel bileşenlerini belirleyebilmeleri ve bu bileşenler arasındaki ilişkiyi çözümleyebilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

**ALAN
BECERİLERİ** -

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.1. Empati, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal Öğrenme
Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Biyoloji

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.7. Karşılaştırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme,
KB2.12. Mevcut Bilgiye/Veriye Dayalı Tahmin Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

PSK.1.1. Psikolojinin tanımı, konusu ve temel bileşenlerini çözümleyebilme

- a) *Psikolojinin tanımını, konusunu ve temel bileşenlerini belirler.*
- b) *Psikolojinin temel bileşenleri arasındaki ilişkileri belirler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Psikolojinin Tanımı, Konusu ve Amaçları
Psikolojinin Alt Dalları
Psikolojinin Yöntem ve Teknikleri

Anahtar Kavramlar

algı, bilişsel süreçler, davranış, duyum, organizma, psikoloji

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarında açık uçlu sorular, anlam çözümleme tablosu, yapılandırılmış grid, çalışma kâğıdı ve performans görevi kullanılabilir.

Performans görevi: Öğrenciler psikolojinin amaçları, alt dalları, yöntem ve tekniklerini günlük hayat ile ilişkilendirebilir. Buradan yola çıkarak ulaştıkları sonuçları poster olarak sunabilir. Performans görevi; içeriği, kurulan ilişkilerin tutarlılığı, posterin özgünlüğü ve estetiği gibi kriterler açısından dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, psikolojinin bir bilim olduğunu bildiği kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin psikoloji kavramına yükledikleri anlamı ve bilimsel yöntem konusundaki ön bilgilerini açığa çıkarmak için bir kelime ilişkilendirme testi uygulanabilir ve bir bilim olarak psikolojinin ne anlama geldiğine yönelik tahminde bulunabilmeleri için kısa cevaplı sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Psikoloji alanına ilişkin yazılı, görsel ya da işitsel materyaller verilerek öğrencilerden psikolojinin konusunu tahmin etmeleri istenebilir..

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

PSK.1.1

Öğrencilere; psikolojinin tanımına, konusuna ve amaçlarına yönelik bilgi notları verilir **(E1.1)**. Psikolojinin tanımında organizma, davranış ve bilişsel süreçler kavramları ile birlikte can, ruh ve nefes kavramlarına; psikolojinin konusunda uyarıcı, tepki, duyum ve algı kavramlarına; psikolojinin amaçlarında davranış tanımlama, açıklama, tahmin ve kontrol etme kavramlarına yer verilir. Söz konusu kavramların örneklendirildiği olay veya durumlar verilerek öğrencilerden bu olay ve durumların hangi kavramlarla ilişkili olduğunu belirlemeleri istenir. **(KB2.11)**. Bunun için anlam çözümleme tablosu kullanılabilir. Öğrencilere verilen örnek olay ve durumlarda bulunan karakterler ile empati kurar **(E2.1)**. Öğrenciler, diğerlerinin bakış açılarını anlamaya yönelik farkındalıklarını artırarak sosyal ipuçlarını dikkate alır ve toplumsal normlar konusunda bir anlayış geliştirir **(SDB2.3, D5.1)**. Öğrenciler, psikolojinin amaçları konusunda ulaştıkları bilgilere kendi hayatlarından örnekler vererek duygularını ve düşüncelerini sözel olarak ifade eder **(E3.5, SDB1.1)**.

Öğrencilere, farklı çalışma alanları ile ilgili yazılı ya da görsel materyaller verilir (**E1.1, OB4**). Öğrencilerin, bu alanlarının psikoloji ile ilişkisini tahmin etmeleri sağlanır (**KB2.12**). Öğrencilere, psikolojinin alt dallarının (deneysel psikoloji, psikometri, gelişim psikolojisi, sosyal psikoloji, klinik psikoloji, danışmanlık psikolojisi, eğitim psikolojisi, adli psikoloji, endüstri ve örgüt psikolojisi) çalışma alanlarını içeren bilgi notu verilir (**OB1**). Öğrencilerin günlük hayattan seçilerek verilen örnek olaylar ve durumları karşılaştırarak psikolojinin hangi alt dalları ile ilişkili olduğunu belirlemeleri sağlanır (**KB2.7**). Bunun için anlam çözümleme tablosu ya da yapılandırılmış grid kullanılabilir. Öğrencilerden Farabi, İbn Sina, Gazali, Mustafa Şekip Tunç, Çiğdem Kâğıtçıbaşı ve Doğan Cüceloğlu'nun psikoloji bilimine katkılarını araştırmaları istenir. Araştırmada ele ettikleri verileri zaman çizelgesi üzerinde göstermeleri sağlanır. Türkiye'de Psikoloji bilminde yapılan çalışmaların devamını sağlamak için neler yapılması gerektiği hakkında görüş belirtir (**D19.3**).

Öğrencilere; sosyal hayatta karşılaşılabilecek durumlarla ilgili örneklerin, psikolojinin deneysel ve ilişkisel yöntemi ile betimsel yöntem ve tekniklerinin (gözlem, görüşme, psikolojik testler, anket ve vaka incelemesi) açıklandığı bilgi notları ile açık uçlu soruların yer aldığı çalışma kâğıdı verilir (**OB1**). Öğrencilerin iş birliği yaparak örnek durumlarda kullanılabilecek araştırma yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşlerini ifade etmeleri istenir (**SDB2.2**). Öğrencilerin söz konusu örnek olayları dikkate alarak araştırma yöntem ve tekniklerinin işlevlerine yönelik çıkarımlarda bulunmaları sağlanır (**KB2.10**).

Öğrencilerden; performans görevi olarak psikolojinin amaçlarını, alt dallarını, yöntem ve tekniklerini günlük hayatla ilişkilendirmeleri ve bu konuda poster hazırlamaları istenir. Öğrencilerin, deneyimlerinden ya da yakın çevrelerine ilişkin gözlemlerinden yola çıkarak günlük rutinlerden örnek durumlar belirlemeleri istenir. Bu durumları; psikolojinin amaçları, alt dalları, yöntem ve teknikleri ile ilişkilendirmeleri sağlanır (**KB2.11**). Öğrenciler, bu ilişkilendirmeyi yansıtan estetik ve özgün bir poster hazırlar (**E3.3, OB4, D7.1**). Performans görevi; içeriği, kurulan ilişkilerin tutarlılığı, posterin özgünlüğü ve estetiği gibi kriterler açısından dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrenciler, performans çalışmasında görev bilinci ile hareket ederek ödev ve sorumluluklarını etik ilkelere uygun şekilde yerine getirir (**D3.3, D16.3**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin, okul psikolojik danışma ve rehberlik servisi ya da Rehberlik ve Araştırma Merkezi (RAM) ile görüşme yapmaları sağlanabilir. Bu birimlerde kullanılan psikolojik testleri, bu testlerin kullanım amaçlarını ve uygulayıcı özelliklerini içeren bir rapor hazırlamaları istenebilir.

Kemal Tahir'in "Yorgun Savaşçı" eserinden alıntılanan metinler öğrencilerle paylaşarak öğrencilerden Kurtuluş Savaşı ve öncesinde yaşanan siyasi ve toplumsal olayların insan davranışını nasıl etkilediğine ilişkin bir rapor hazırlamaları istenebilir.

*Öğrencilerden, psikolojinin bir bilim olarak gelişiminde Davranışçı, Psikanalitik, Gestalt, Varoluşçu, Hümanist ve Transpersonel kuramlarının etkilerini araştırmaları istenebilir. Öğrencilerden, söz konusu kuramların ortaya çıktığı dönemde yaşayan bir psikolog olduklarını varsayarak, hangi kuramı tercih edeceklerini ve bu tercihin nedenlerini açıklayan bir makale yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden, Hoca Tahsin Efendi'nin "Psikoloji Yahud İlm-i Ruh" adlı eserinin Türkiye'de psikoloji biliminin gelişimine katkılarına ilişkin bir araştırma yapmaları istenebilir.

Destekleme Psikolojinin anlamını, temel kavram ve özelliklerini pekiştirmeye yönelik görsel ve işitsel uyarıların yoğunlukta olduğu öğretim materyalleri kullanılabilir.

Psikolojinin kullandığı yöntemlerin ayırt edilmesine ilişkin içeriği anlamayı kolaylaştıran yöntem, teknik ve öğretim materyalleri kullanılabilir. Psikolojide yer alan konuların günlük hayatla ilişkisinin daha görünür olduğu yapılandırılmış örnek durum ve olaylardan yararlanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: GELİŞİMİ ANLAMAK

”Gelişimi Anlamak” ünitesinde öğrencilerin gelişim psikolojisinin temel kavramlarını, gelişimi etkileyen etmenleri ve gelişimin ilkelerini özetleyebilmeleri, gelişim dönemlerinde değişim ve sürekliliği algılayabilmeleri, insan zekâsı ile yapay zekâyı, kişilik ile benlik-dijital benliği karşılaştırabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 18

**ALAN
BECERİLERİ** SBAB4. Değişim ve Sürekliliği Algılama

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.3. Özetleme, KB2.7. Karşılaştırma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.1. Empati, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D1. Adalet, D2. Aile, D3. Çalışkanlık, D4. Dostluk, D6. Dürüstlük, D8. Mahremiyet, D10 Mütevazılık, D16. Sorumluluk, D18. Temizlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Biyoloji

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.14. Yorumlama, KB2.15 Yansıtma, KB2.18. Tartışma, KB3.1. Karar Verme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

PSK.2.1. Gelişim psikolojisinin temel kavramlarını, gelişimi etkileyen etmenleri ve gelişimin ilkelerini özetleyebilme

- Gelişim psikolojisi ile ilgili temel kavramları çözümler.*
- Gelişimi etkileyen etmenleri sınıflandırır.*
- Kendisinin ve çevresindeki kişilerin gelişim sürecini, gelişim ilkelerini dikkate alarak yorumlar.*

PSK.2.2. Gelişim dönemlerinde değişim ve sürekliliği algılayabilme

- Gelişim özelliklerini dikkate alarak gelişim dönemlerini karşılaştırır.*
- Gelişim dönemlerine göre gelişim görevlerini sıralar.*
- Gelişim dönemlerindeki değişim ve sürekliliği neden ve sonuçları ile yorumlar.*
- Gelişim dönemindeki değişim ve sürekliliği sentezler.*
- Kendisinin ve çevresindeki kişilerin gelişim dönemlerine göre yaşayacakları değişim ve sürekliliğe ilişkin gözleme dayalı öngöründe bulunur.*

PSK.2.3. İnsan zekâsı ile yapay zekâyı karşılaştırabilme

- İnsan zekâsı ile yapay zekânın özelliklerini belirler.*
- İnsan zekâsı ve yapay zekânın benzerliklerini listeler.*
- İnsan zekâsı ve yapay zekânın farklılıklarını listeler.*

PSK.2.4. Kişilik ve benlik-dijital benliği karşılaştırabilme

- Kişilik ve benlik-dijital benliğin özelliklerini belirler.*
- Kişilik ve benlik-dijital benliğin benzerliklerini listeler.*
- Kişilik ve benlik-dijital benliğin farklılıklarını listeler.*

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Gelişime Genel Bir Bakış
Gelişim Dönemleri
Gelişim Görevleri
İnsan Zekâsı ve Yapay Zekâ
Kişilik ve Benlik-Dijital Benlik

Anahtar Kavramlar

büyüme, gelişim, gelişme, kişilik, kritik dönem, olgunlaşma, zekâ

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarında çalışma kâğıdı, açık uçlu sorular, konuşma halkası, akvaryum, eşleştirme maddeleri, T tablosu, 3-2-1 tekniği, görüş geliştirme, düşün-eşleş-paylaş, venn şeması, yansıtma yazısı ve performans görevi kullanılabilir.

Performans görevi: Öğrenciler iş birliği içinde Jean Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'ndaki bilişsel gelişim dönemlerini, Lawrence Kohlberg'in Ahlak Gelişimi Kuramı'ndaki ahlaki gelişim düzeylerini, Erik Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramı'ndaki psikososyal gelişim dönemlerini ve Sigmund Freud'un Psikoseksüel Gelişim Kuramı'ndaki psikoseksüel gelişim dönemlerini güvenilir kaynaklardan araştırabilir. Yaptıkları araştırmalar sonucunda elde ettikleri bilgileri rapor hâline getirebilir ve hazırladıkları raporlardan yola çıkarak bir sunum hazırlayıp sınıfta paylaşabilir. Öğrenciler sunum hazırlama ve sunma sürecinde kişisel verilerin yer aldığı dijital araçları bilinçli, güvenli ve etik biçimde kullanabilir, sunumlardan hareketle kendi yaşantıları ve yakın çevrelerindeki bireylerin deneyimleri ile ilgili kuramlar arasında ilişki kurabilir, bu ilişkilerden elde ettikleri verileri dikkate alarak bireysel farklılıklara saygı duymanın değerine yönelik özgün görüşler geliştirebilir. Performans görevi içeriğe uygunluğu, bilgilerin doğruluğu ve tutarlılığı, rapor düzeni, sunum ve zamanın etkili kullanımı gibi kriterler açısından dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabul Büyüme, değişme ve gelişme kavramlarını ve bu kavramlar arasındaki ilişkiyi bildiği kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci Öğrencilere büyüme, değişme ve gelişme kavramlarının birbiriyle ilişkisi hakkında açık uçlu sorular sorulabilir. Öğrencilerden fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal açıdan meydana gelen değişimlere ilişkin günlük hayattaki gözlemlerini yazılı ya da sözlü olarak paylaşmaları istenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilere yazılı, görsel ya da işitsel materyaller sunularak organizmada meydana gelen büyüme, değişim ve gelişime ilişkin görüşlerini belirtmeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

PSK.2.1

Öğrencilere; gelişim psikolojisinin temel kavramlarının (büyüme, gelişim, gelişme, gelişim görevi, olgunlaşma, hazırbulunuşluk, öğrenme) açıklamalarının, örnek durumlarının ve konuya ilişkin açık uçlu soruların bulunduğu çalışma kâğıdı verilir. Verilen çalışma kâğıdındaki örneklerin dünyadaki ve Türk Kültür Medeniyetindeki çocuk gelişimine ilişkin kültürel davranışları yansıtacak biçimde olması sağlanır. Öğrenciler, ilgili kavramlara ilişkin kendi deneyimlerinden ya da ailesindeki ve yakın çevresindeki kişilerin deneyimlerinden, onların mahremiyetini koruyarak örnekler verir (**D2.1**). Süreçte eşleştirme testi öğretim tekniği kullanılabilir. Söz konusu kavramların daha iyi anlaşılabilmesi için dünyadan ve Türk Kültür medeniyetinden kültürel örnekler ile desteklenmesi sağlanır. Bunun için geleneksel çocuk yetiştirme pratiklerinden (bebeklikte kundak, çocuklukta sorumluluk alma), geleneksel çocuk oyunlarının gelişim ve hazır bulunuşluğa etkisi, Nasreddin Hoca fıkralarındaki çocuk algısı ve bilgelik aktarımı, üzerinden tartışma gerçekleştirilir.

Öğrencilere, gelişimi etkileyen etmenler [kalıtım, çevre (doğum öncesi, doğum sırası ve doğum sonrası) ve tarihsel zaman] ile ilgili alan çalışmalarından yazılı ya da görsel örnekler verilir (**E1.1, OB1, OB4**). Bireysel farklılıkların nedenleri konusunda tartışma yaptırılır (**SDB2.1, KB2.18**). Bunun için görüş geliştirme öğretim tekniği kullanılabilir. Öğrencilere, gelişimi etkileyen etmenleri örnekleyen yapılandırılmış bir metin verilir (**OB1**). Öğrencilerin; iş birliği yaparak gelişimi etkileyen etmenleri belirlemeleri, sınıflandırmaları ve bu etmenlere günlük hayattan örnek vermeleri sağlanır (**E3.5, SDB2.2, KB2.5**). Öğrenciler, örneklerini görsellerle destekleyerek sunum hazırlar ve sunumlarını güvenli ağlarda yayımlar (**OB2**). Öğrenciler, sunumu hazırlarken ihtiyacı olan arkadaşlarına yardım eder (**D20.4**). Süreç sonunda öğrencilerden yansıtma yazısı yazmaları istenebilir.

Öğrencilere, "Gelişim yaşa ve bireye göre değişir mi? Bebeklerin ve yetişkinlerin fiziksel beceriler açısından farklılıkları nelerdir? Genetik faktörler ve çevre koşulları gelişimi nasıl etkiler?" gibi gelişim ilkelerini açığa çıkaracak nitelikte sorular sorulur (**E1.1**). Süreçte öğrenciler çevre kirliliğinin gelişimi olumsuz etkilediğini ifade eder (**D18.3**). Öğrenciler, iş birliktir olarak gelişim ilkelerinin neler olduğunu sorgular ve bu gelişim ilkelerini kendi cümleleri ile ifade etmeleri sağlanır (**SDB2.2, KB2.8**). Öğrencilere, kavram yanlışları ve öğrenme eksiklikleri ile ilgili dönüt verilir. Öğrencilerin gelişim ilkelerini dikkate alarak kendisinin ve çevresindeki kişilerin gelişim sürecini yorumlamaları sağlanır (**KB2.14**). Öğrenciler, kendi gelişim özelliklerini fark ederek bu özelliklerine ilişkin duygu ve düşüncelerini açıklar (**D6.2, D10.1**). Süreçte konuşma halkası ya da akvaryum tekniği kullanılabilir. Süreç sonunda çıkış kartı tekniğinden yararlanılabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

PSK.2.2

Öğrencilere; gelişim dönemlerinde yaşanan değişim ve süreklilikle ilgili olarak, farklı gelişim dönemlerini yansıtan günlük hayat örneklerine ya da Türk mitolojisi ve Dede Korkut hikayelerinde çocukların eğitimi ve büyüme sürecine ilişkin aktarımlar konusunda görseller ya da yapılandırılmış bir metin verilir (**E1.1, OB4**). Öğrencilerden, verilen içerikleri göz önünde bulundurarak gelişim dönemlerinin karşılaştırmaları istenir. Gelişim alanlarının (fiziksel, bilişsel, duygusal, sosyal ve ahlaki) ve gelişim dönemlerinin (bebeklik, ilk çocukluk, orta çocukluk, son çocukluk, ergenlik, ilk yetişkinlik, orta yetişkinlik, ileri yetişkinlik) temel özellikleri verilir. Öğrencilerin, her gelişim döneminde gerçekleşen değişimleri gelişim alanlarına göre sıralamaları sağlanır. Bunun için eşleştirme maddeleri ya da anlam çözümleme tablosu kullanılabilir.

Öğrencilere, Havighurst'un (Hevikhörst) "Gelişim Görevleri" yaklaşımı ile ilgili bilgi görseli verilir. Öğrencilerden, gelişim dönemlerindeki değişim ve sürekliliği nedenleri ve sonuçları ile yorumlamaları istenir (**OB4, KB2.14**). Bunun için balık kılıcı kullanılabilir (**OB4, KB2.14**). Öğrenciler, süreç içerisinde kendi deneyimlerinden örnekler verir (**SDB1.2**). Öğrencilere; akademik başarı, meslek seçimi, arkadaşlık ilişkisi, olumlu beden algısı geliştirme konularında örnek senaryolar verilir. Öğrenciler ergenlik dönemi gelişim görevlerinin yerine getirildiği bu senaryoları inceler. Gelişim alanlarında meydana gelen değişimlerin sonuçlarını yorumlar. Senaryolardaki karakterlerle empati kurarak karakterlerin davranışlarının nedenlerine ilişkin mantıksal karar vermeleri istenir (**E2.1, KB3.1**). Öğrenciler karar verme sürecinde ön yargılı olmaktan kaçınır (**D1.4**). Öğrencilerden deneyimlerinden yola çıkarak gelişim görevlerini yansıtan özgün bir metin yazmaları istenebilir. (**SDB1.1, SDB1.3**).

Öğrencilerden, iş birliği içinde Jean Piaget'nin Bilişsel Gelişim Kuramı'ndaki bilişsel gelişim dönemlerini, Lawrence Kohlberg'in Ahlak Gelişimi Kuramı'ndaki ahlaki gelişim düzeylerini, Erik Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramı'ndaki psikososyal gelişim dönemlerini ve Sigmund Freud'un Psikoseksüel Gelişim Kuramı'ndaki psikoseksüel gelişim dönemlerini güvenilir kaynaklardan araştırmaları istenir. Öğrencilerin yaptıkları araştırmalar sonucunda elde ettikleri bilgileri rapor hâline getirmeleri, hazırlanan raporlardan yola çıkarak bir sunum hazırlayıp sınıfta paylaşmaları sağlanır. Raporlarda insanın felsefi boyutuna vurgu yaparak "insan nedir?", "insanın varlık amacı nedir?" gibi soruların cevaplarına yer verilmesi beklenir. Öğrencilerin sunum hazırlama ve sunma sürecinde kişisel verilerin yer aldığı dijital araçları bilinçli, güvenli ve etik biçimde kullanmaları beklenir (**D8.2**). Öğrencilerden, sunumlardan hareketle kendi yaşantıları ve yakın çevrelerindeki bireylerin deneyimleri ile ilgili kuramlar arasında ilişki kurmaları istenir. Bu ilişkilerden elde ettikleri verileri dikkate alarak bireysel farklılıklara saygı duymanın değerine yönelik özgün görüşler geliştirmeleri sağlanır (**E3.3, SDB1.3**). Süreç boyunca öğrencilerin arkadaşlarının bireysel farklılıklarını kabul etmeleri desteklenir (**D4.4**). Öğrencilerin bu çalışması performans görevi olarak kabul edilir. Performans görevi; içeriğe uygunluğu, bilgilerin doğruluğu ve tutarlılığı, rapor düzeni, sunum ve zamanın etkili kullanımı gibi kriterler açısından dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrenciler, performans çalışmasında görev bilinci ile hareket ederek ödev ve sorumluluklarını etik ilkelere uygun şekilde yerine getirir (**D3.3, D16.3**).

Öğrencilerden, farklı gelişim dönemlerindeki kişilerin gelişim görevlerine ilişkin işbirlikli olarak özgün bir senaryo oluşturmaları istenir. Öğrencilerin senaryo hazırlarken bir bütün olarak gelişmenin ne anlama geldiğini, "egonun aşılması" ve "yüksek değerler" in bütün olarak gelişimde oynadığı rolün göz önünde bulundurulması sağlanır. Öğrencilerin senaryolardaki kişilerin bir bütün olarak gelişimleri ile ilgili çıkarım yapmaları ve bu karakterlerin gelecekteki gelişimlerine yönelik öngöründe bulunmaları sağlanır (**SDB2.3, KB2.10, D8.4**).

PSK.2.3

Öğrencilere, zekânın işlevlerini anlatan ve satranç, akıl oyunları, film, haber gibi örnekleri içeren yazılı ya da görsel materyaller sunulur (**E1.1, OB4**). Ardından, zekânın gelişip gelişmediğine ilişkin bir tartışma yapmaları sağlanır (**SDB2.1, KB2.18**). Tartışma sürecinde, zekânın gelişiminde kalıtım ve çevrenin etkileşimine dikkat çekilir ve öğrencilerin bu etkileşimi fark etmeleri beklenir. Bu süreçte, zekânın çok boyutluluğuna ve kültürel bağlamda nasıl şekillendiğine de değinilebilir. Örneğin, Fatih Sultan Mehmet'in ve Mustafa Kemal Atatürk'ün bilim, sanat ve strateji alanlarındaki çok yönlü başarıları farklı zekâ türlerinin tarihsel bağlamda nasıl ortaya çıktığını tartışmaya açmak için kullanılabilir.

Öğrencilere; sosyal zekâ, duygusal zekâ, zekâ bölümü zekânın bileşenleri (kristalize zekâ ve akışkan zekâ) analitik zekâ, ruhsal zekâ ile yapay zekânın tanımını ve özelliklerini içeren bilgi notu verilir (**OB1**). Öğrencilerin; empati kurma, etik karar verme ve yaratıcılık kavramlarını göz önünde bulundurarak "Farklı zekâ türleri olmasının nedenleri nelerdir? Yapay zekâ insan zekâsını nasıl model alır?" sorularını göz önüne alarak tartışmaları sağlanır (**SDB2.1, KB2.18**). Bu aşamada büyük grup tartışması tekniği kullanılır. Öğrencilerden, insan zekâsının ve yapay zekânın duyguları fark etme, uyum sağlama, hız, deneyimden sonuç çıkarma, verilen görevi tamamlama ve akıl yürütme açısından benzerliklerini ve farklılıklarını listelemeleri istenir (**KB2.5**). Bunun için venn şeması ya da T tablosu kullanılabilir.

PSK.2.4

Öğrencilere, kişilik özelliklerinde bireysel farklılıkları yansıtan örnek durumlar verilir (**E1.1**). Örnekler içinde Karagöz, Hacivat, Kavuklu, Pişekar gibi karakterlere yer verilir. Öğrencilerden verilen örnek durumlardaki bireylerin tutumlarını, davranış biçimlerini ve sosyal ilişkilerini dikkate alarak onları birbirinden ayıran temel özellikleri belirtmeleri istenir. Ayrıca bireyleri değerlendirirken hangi ölçütleri göz önüne aldıkları (örneğin davranışlar, güvenilir olmak, dürüst olmak gibi) ifade etmeleri beklenir. Öğrencilerden örnek durumlarda bireylerin sosyal medya kullanımlarına ilişkin verilen bilgileri analiz ederek bireylerin dijital ortamlarda kendilerini nasıl ifade ettiklerini değerlendirmeleri istenir. Bu süreçte öğrencilerin kişilik, benlik ve dijital benlik kavramlarının temel özelliklerini belirlemeleri, bu kavramları tanımlamaları ve aralarındaki ilişkiyi yorumlamaları beklenir. Yorumlamada "benlik" ve "kendi gerçekleştirme" arasındaki ilişkinin vurgulanması ve insanın varlık amacına vurgu yapılması sağlanır. Öğrencilerin, değerlendirmelerini kısa bir konuşma ya da yansıtma yazısı ile ifade etmeleri sağlanır (**SDB2.1, KB2.15, KB2.18**). Öğrencilere, uygulama sürecinde kavram yanılgılarına ve öğrenme eksikliklerine yönelik dönüt verilir. Öğrencilerden; aile, okul ve dijital ortam gibi farklı sosyal çevrelerde benliklerini nasıl ifade ettiklerini karşılaştırmaları istenir. Öğrencilerin, bu ortamlardaki benzerlik ve farklılıkları değerlendirerek sosyal rollerin benlik sunumuna etkisini fark etmeleri amaçlanır (**SDB1.2**). Öğrencilerden, ailenin benlik gelişimine katkısını düşünmeleri ve aile bağlarının kendileri için taşıdığı önemi ifade etmeleri beklenir (**D2.1**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler beyin esnekliği (nöroplastisite) kavramını araştırabilirler. Araştırma sonucunda elde ettikleri verilerden yola çıkarak beynin işlevlerinin günlük hayatı nasıl etkilediği konusunda poster hazırlayabilirler.

Öğrenciler, Lawrence Kohlberg'in "Ahlak Gelişimi Kuramı"na yönelik Carol Gilligan'ın eleştirilerini konu alan makale yazabilir.

*Öğrenciler, John L. Holland'ın "Kişilik Tipolojisi Kuramı"nda tanımladığı altı kişilik tipinin hangi meslek alanları ile ilişkili olduğunu değerlendirerek raporlaştırabilir.

Benlik algısının Türk resim sanatındaki yansımaları hakkında bir araştırma yapmaları ve araştırmalarını sunmaları sağlanabilir.

Geleneksel Türk çocuk oyunlarının gelişime olan olumlu etkilerini araştırmaları ve araştırmalarını bir poster üzerinde göstermeleri istenebilir.

Destekleme Gelişim sürecinin kavram ve özelliklerini pekiştirmeye yönelik görsel ve işitsel uyarıların yoğunlukta olduğu öğretim materyalleri kullanılabilir

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: NASIL ÖĞRENİRİZ?

”Nasıl Öğreniriz?” ünitesinde öğrencilerin öğrenmenin temel kavramlarını çözümleyebilmeleri, öğrenmeyi etkileyen etmenleri ve öğrenme yaklaşımlarını özetleyebilmeleri, insan öğrenmesi ve makine öğrenmesini karşılaştırabilmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

**ALAN
BECERİLERİ** -

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.3. Özetleme, KB2.4 Çözümleme, KB2.7 Karşılaştırma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik,
E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D3. Çalışkanlık, D9. Merhamet, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Biyoloji

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** KB2.5. Sınıflandırma, KB2.8. Sorgulama, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.14. Yorumlama,
KB2.18. Tartışma, KB3.3. Eleştirel Düşünme, TAB2.1. Okumayı Yönetme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

PSK.3.1. Öğrenmenin temel kavramlarını çözümleyebilme

- a) Öğrenme ile ilgili temel kavramları belirler.
- b) Öğrenme ile ilgili temel kavramlar arasındaki ilişkiyi belirler.

PSK.3.2. Öğrenmeyi etkileyen etmenleri özetleyebilme

- a) Doğuştan, geçici ve öğrenilmiş davranış türlerini çözümler.
- b) Öğrenmeyi etkileyen etmenleri sınıflandırır.
- c) Öğrenmeyi etkileyen etmenleri yorumlar.

PSK.3.3. Öğrenme yaklaşımlarını özetleyebilme

- a) Öğrenme yaklaşımlarını çözümler.
- b) Öğrenme yaklaşımlarını sınıflandırır.
- c) Öğrenme yaklaşımlarını yorumlar.

PSK.3.4. İnsan öğrenmesi ile makine öğrenmesini karşılaştırabilme

- a) İnsan öğrenmesi ve makine öğrenmesinin özelliklerini belirler.
- b) İnsan öğrenmesi ve makine öğrenmesinin benzerliklerini listeler.
- c) İnsan öğrenmesi ve makine öğrenmesinin farklılıklarını listeler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Öğrenmeye Genel Bir Bakış
Öğrenmeyi Etkileyen Temel Etmenler
Öğrenme Türleri
İnsan Öğrenmesi ve Makine Öğrenmesi

Anahtar Kavramlar

biliş, hazırbulunuşluk, öğrenme, öğretim

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarında kavram haritası, çalışma kâğıdı, yapılandırılmış grid, yansıtma yazısı, eşleştirme maddeleri, zihin haritası, soru-cevap, T tablosu, performans görevi ve kontrol listesi kullanılabilir.

Performans görevi: Öğrenciler Cahit Arf'ın "Makine Düşünebilir mi ve Nasıl Düşünebilir?" makalesinden yola çıkarak, insanın öğrenme süreci ile makine öğrenmesini karşılaştıran bir sunum hazırlayabilir. Performans görevi; ulaşılan sonuçların doğruluğu, içerik, özgünlük, görsel kullanımı, sunum ve dil anlatım gibi kriterler açısından dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin günlük hayatta öğrenme kavramının hangi durumlarda kullanıldığını bildikleri kabul edilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Günlük hayattan çeşitli davranış örnekleri verilerek öğrenmenin hangi durumlar için kullanıldığına yönelik görüşlerini yazılı veya sözlü olarak ifade etmeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Günlük hayattan örnekler verilerek öğrencilerden öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini tahmin etmeleri ve kendi örneklerini sunmaları istenebilir.

PSK.3.1

Öğrencilere öğrenmenin temel kavramlarını (öğrenme, öğretme, öğretim, hazırbulunuşluk) konu alan öğrenme ile ilgili deney [Edward Thorndike'in (Edvirt Törndayk) "Bulmaca Kutusu Deneyi" ya da Wolfgang Köhler'in (Volfgank Köhler) "Şempanze Deneyi"] verilir **(E1.1)**. Öğrencilerden, deneyde yer alan öğrenmenin temel kavramlarını belirlemeleri ve kendi cümleleri ile ifade etmeleri istenir **(SDB2.1)**. Öğrencilerin, belirlenen kavramları karşılaştırarak söz konusu kavramların birbirleri ile ilişkilerini belirlemeleri ve kendi örneklerini vermeleri sağlanır. Süreç sonunda öğrenciler kavram haritası hazırlar.

PSK.3.2

Öğrencilere günlük hayattaki öğrenilmiş ve öğrenilmemiş davranışlara ilişkin örnek olaylar ya da durumlar verilir **(E1.1)**. Öğrencilere, yönlendirici sorular (Bu olay ya da durumlardaki davranışların hangileri bir türün tüm üyelerinde görülür? Hangi davranışlar refleksiftir? Hangi davranışlar kalıcıdır? Hangi davranışlar gerektiğinde ortaya çıkar? Hangi davranışlar deneyim sonucunda oluşur? Zihinsel çaba ile ortaya çıkan davranışların diğerlerinden farkı nedir? vb.) sorularak bu davranışlardan hangilerinin doğuştan, geçici ya da öğrenilmiş olduğuna ilişkin bir sınıflandırmanın iş birliği içinde yapılması sağlanır **(SDB2.2, KB2.4, KB2.5)**. Bunun için yapılandırılmış grid ya da kavram haritası öğretim tekniği kullanılabilir. Öğrenilmiş davranışların yaşantı ürünü, sonradan edinilmiş ve nispeten kalıcı izli olduğu vurgulanır. Süreç sonunda öğrencilerden kültür ögesi içeren bir davranışın öğrenilme süreci ile ilgili afiş ya da karikatür hazırlaması istenebilir. Öğrencilere kavram yanılgıları ve öğrenme eksiklikleri ile ilgili dönüt verilir.

Öğrencilere, öğrenmeyi etkileyen etmenlerin (türe özgü hazırbulunuşluk, dikkat, genel uyarılmışlık hâli, zekâ, fizyolojik durum, kaygı, transfer, olgunlaşma, aralıklı öğrenme, toplu öğrenme, parçalara bölerek öğrenme, bütün öğrenme, geri bildirim, telaffuz edilebilirlik, algısal ayırt edilebilirlik, anlamsal çağrışım, kavramsal gruplama) kısa tanımlarının yer aldığı bilgi notu verilir **(OB1)**. Öğrencilerin, bu etmenleri öğrenenden, öğrenme malzemesinden ve öğrenme yönteminden kaynaklananlar şeklinde iş birliği yaparak gruplamaları sağlanır **(SDB2.2, KB2.5)**. Öğrencilere, bunun için kavram haritası hazırlatılır. Söz konusu etmenlerle ilgili örnekler verilerek öğrencilerin bu örneklerin hangi etmen ya da etmenlerle ilişkili olduğunu bulması sağlanır. Bunun için eşleştirme maddeleri kullanılabilir. Öğrencilerin öğrenmeyi etkileyen etmenleri yorumlayabilmeleri için bu etmenlerin akademik başarıya etkisi konusunda eleştirel bir metin yazmaları sağlanır **(E3.10, KB3.3)**. Çalışmanın sonunda öğrencilerden, bu etmenlerin kendi öğrenme süreçlerine nasıl etki ettiğine ilişkin kısa bir örnek ya da durum yazısı hazırlayarak öz eleştiri yapmaları ve davranışlarını düzenlemeleri beklenir **(D9.1)**.

PSK.3.3

Öğrencilere insanların ve hayvanların öğrenme davranışlarına ilişkin örnek olaylar ya da durumlar verilir. İnsanların ve hayvanların öğrenme davranışlardaki farklılıklar konusunda tartışmaları sağlanır **(SDB2.1, KB2.18)**. Bunun için küçük grup tartışma öğretim tekniği kullanılabilir. Öğrencilere öğrenme yaklaşımlarının [davranışçı (klasik ve edimsel koşullanma), sosyal-bilişsel, bilişsel] tanımlarını, temel özelliklerini, bu yaklaşımları içeren örnek durumları ve açık uçlu soruları içeren çalışma kâğıdı verilir. Öğrencilerin farklı öğrenme türlerinde öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini sorgulamaları sağlanır **(KB2.8)**. Farklı kaynaklardan alınan örnekler (yaşanmış ya da kurgulanmış olaylar, gazete haberleri, deneyler vb.) göz önüne alınarak uyarıcı-tepki ilişkisine ve bilişsel süreçlere dikkat çeken sorular sorulur. Söz konusu örneklerdeki öğrenilen davranışları; gözlenebilir olması, modelden öğrenilmesi ve zihinsel bir süreç içermesi ölçütlerine göre gruplamaları istenir **(KB2.5)**. Bunun için soru-cevap ve zihin haritası öğretim teknikleri kullanılabilir.

Öğrencilere Ahilik geleneğindeki usta-çırak ilişkisi üzerinden, gözlem ve pekiştirme temelli öğrenmenin tarihsel örnekleri sunulur. Zanaatların kuşaktan kuşağa aktarımında gözlem ve pekiştirmenin rolü açıklanarak, öğrencilerin bu öğrenme yaklaşımlarını günlük hayatta hangi durumlarda ve nasıl kullandıklarını tartışmaları sağlanır (**SDB2.1, KB2.18**). Öğrencilerden, tartışma sonucunda öğrenme yaklaşımlarının tanım ve özelliklerini özetleyerek güçlü ve zayıf yönlerini eleştirel bir bakış açısıyla Frayer modeli kullanarak yorumlamaları istenebilir (**E3.5, KB2.14, KB3.3**).

PSK.3.4

Öğrencilere, makine öğrenmesine ilişkin yazılı ya da görsel materyaller verilir. Öğrenciler, makine öğrenmesinin mantık ve matematik ile ilişkisi konusunda çıkarımda bulunur (**KB2.10**). Öğrencilere insanın öğrenme süreci (uyarıcı, tanıma, dikkat, algı, bilginin kodlanması, depolanması ve geri getirilmesi), makine öğrenmesinin bileşenleri (girdi, süreç, çıktı) ile nöron ve yapay sinir ağı arasındaki ilişkiyi açıklayan bilgi görseli verilir (**E1.1, OB4**). Öğrencilerin; insan öğrenmesi ve makine öğrenmesinin özelliklerini, bu öğrenmeler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları belirlemeleri sağlanır. Bunun için T tablosu ya da venn şeması kullanılabilir.

Öğrencilerden, Cahit Arf'in "Makine Düşünebilir mi ve Nasıl Düşünebilir?" makalesini veya bu makaleyi açıklayan yapılandırılmış bir metni okumaları ve incelemeleri istenir. Öğrencilere, ilgili incelemelerinden hareketle insanın öğrenme sürecini makine öğrenmesi ile karşılaştırmaları konusunda performans görevi verilir. Öğrencilerden Cahit Arf'in hayatına ve bilim dünyasına katkılarına kısaca değinen ve insan öğrenmesi ve makine öğrenmesini karşılaştıran bir sunum hazırlamaları istenir (**E3.4, TAB2.1**). Öğrenciler gerçekleştirdikleri bilimsel çalışmalarla ülkemizi temsil eden bilim insanlarını takdir eder (**D19.2**). Performans görevi; ulaşılan sonuçların doğruluğu, içerik, özgünlük, görsel kullanımı, sunum ve dil anlatım gibi kriterleri açısından dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir. Öğrenciler performans çalışmasında görev bilinci ile hareket eder. Ödev ve sorumluluklarını görev etiğine uygun olarak yerine getirir (**D3.3, D16.3**).

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

*Öğrencilerden, Türkiye Uzay Ajansının "Milli Uzay Programı" çerçevesinde yürüttüğü çalışmalar kapsamında uzaya giden ilk Türk Astronot Alper Gezeravcı'nın uluslararası uzay üssünde gerçekleştirdiği on üç deneyden biri olan "Oksijen Saturasyonu deneyinin sonuçlarını psikolojinin "genel uyarılmışlık hâli" kavramı çerçevesinde değerlendiren bir sunum hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden, "Bilgiyi İşleme Kuramı" na göre öğrenmenin nasıl gerçekleştiğine ilişkin bir şema oluşturarak öğrenmeyi etkileyen temel yapıları ve süreçleri açıkladıkları bir poster hazırlamaları istenebilir.

Öğrencilerden, "Davranışçı Öğrenme ve Bilişsel Öğrenme" kuramlarının karşılaştırıldığı bir makale yazmaları istenebilir.

Destekleme

Öğrenmenin temel kavramlarını ve öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini pekiştirmeye yönelik görsel ve işitsel uyaranların yoğunlukta olduğu öğretim materyalleri kullanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: BİREYSEL VE SOSYAL UYUM

”Bireysel ve Sosyal Uyum” ünitesinde öğrencilerin uyum sorunlarını ve özelliklerini sorgulayabilmeleri, uyum sorunlarına yönelik becerileri yapılandırabilmeleri, bu becerileri yansıtabilmeleri, davranışları ve tutumları gözleme dayalı olarak tahmin edebilmeleri, uyum sağlamada artırılmış gerçeklik ve sanal gerçekliğin nasıl kullanılabileceğine ilişkin görüş üretmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

ALAN -
BECERİLERİ

KAVRAMSAL
BECERİLER

KB2.2. Gözlemlleme, KB2.7. Karşılaştırma, KB2.13 Yapılandırma, KB3.3. Eleştirel Düşünme

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.1. Empati, E2.5. Oyunseverlik, E3.2. Odaklanma, E3.6. Analitiklik

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB1.3. Kendine Uyarlama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D8. Mahremiyet, D10. Mütavazılık, D11. Özgürlük, D12. Sabır, D13. Sağlıklı Yaşam, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D17. Tasarruf, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı, OB7. Veri Okuryazarlığı, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı, OB9. Sanat Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER

Biyoloji, Sağlık Bilgisi, Sosyoloji

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER

KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.14. Yorumlama, KB2.18. Tartışma, KB3.2. Problem Çözme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

PSK.4.1. Uyum sorunlarını karşılaştırabilme

- a) Uyum sorunlarının özelliklerini belirler.
- b) Uyum sorunlarının benzerliklerini listeler.
- c) Uyum sorunlarının farklılıklarını listeler.

PSK.4.2. Uyum sağlamaya yönelik yaklaşım ve becerileri yapılandırabilme

- a) Uyum sağlamaya yönelik yaklaşım ve becerileri inceleyerek nedensel ilişkiler ortaya koyar.
- b) Belirlediği ilişkiler ve uyum sağlamada kullanılan farklı yöntemler arasında uyumlu bir bütün oluşturur.

PSK.4.3. Uyum sağlama sürecinde kullanılan maruz bırakma yönteminde sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik uygulamalarının yeri ve önemine ilişkin eleştirel düşünebilme

- a) Maruz bırakma yönteminde sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik uygulamalarının yeri ve önemini sorgular.
- b) Yaşantısal olarak maruz bırakmanın mümkün olmadığı (afet, savaş vb.) durumlarda sanal gerçeklik ve artırılmış gerçekliğin kullanımına ilişkin akıl yürütür.
- c) Sanal gerçeklik ve artırılmış gerçekliğin psikoloji alanındaki kullanımında sınırlılıklara ilişkin çıkarımda bulunur.

PSK.4.4. Tutum ve olumlu-olumsuz sosyal davranışları gözlemleyebilme

- a) Sunulan örnek olaylardaki tutum ve olumlu-olumsuz sosyal davranışları gözlemlemenin amacını ve ölçütünü belirler.
- b) Uygun yöntemi kullanarak veri toplar.
- c) Verilerden hareketle örnek olaylardaki sosyal davranışları çatışma, kalıp yargı, önyargı ve ayrımcılık açısından sınıflar ve ulaştığı sonuçları kaydeder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Uyum Sorunları
Uyum Sağlama
Uyum Sağlamaya Yönelik Yaklaşımlar
Tutum ve Olumlu-Olumsuz Sosyal Davranışlar

Anahtar Kavramlar

anormal, benlik, duygu, kalıp yargı, normal, ön yargı, tutum, uyum

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktılarında konuşma halkası, çalışma kâğıdı, yapılandırılmış grid, kavram haritası, empati haritası, büyük grup tartışması, drama, pandomim, rol oynama, soru-cevap, kartopu, doğal gözlem formu ve performans görevi kullanılabilir.

Performans görevi: Öğrenciler çevrelerindeki kişilerin tutumlarını, olumlu sosyal davranış ve olumsuz sosyal davranışa ilişkin sunulan örnek olayları analiz edebilir, kültüre duyarlılık kavramını araştırarak yaptıkları araştırmaları gözlemleri ile ilişkilendirebilir, ulaştığı sonuçları görseller ile destekleyerek bir sunu hazırlayabilir. Performans görevi sınıflamanın tutarlılığı, raporun içeriği, görüşlerin geçerliliği ve sunum gibi kriterler açısından dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

- Temel Kabuller** Öğrencilerin; günlük hayatlarından yola çıkarak sağlıklı ve dengeli olma durumunun anlamını bildikleri kabul edilir.
- Ön Değerlendirme Süreci** Öğrencilere sağlıklı ve dengeli olmanın kişisel ve toplumsal hayattaki önemi hakkında kısa cevaplı sorular sorulabilir.
- Köprü Kurma** Öğrencilerin uyum kavramına ve uyum sağlamanın bireysel ve toplumsal hayatta önemine yönelik düşüncelerini açığa çıkarmak için açık uçlu sorular sorulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

PSK.4.1

Öğrencilere, uyum sağlamanın gerçekleştiği örnek durumlar sunulur. Örnek durumlarda ki karakterlerle empati kurarak uyum sağlamak için gerçekleştirdikleri davranışların neler olduğu, uyum sağlamanın ne demek olduğu, uyum sorunlarının sonuçlarının neler olabileceği gibi sorular sorularak öğrencilerin bu konu üzerinden tartışmaları sağlanır (**SDB2.1, KB2.18, E2.1**). Bunun için konuşma halkası ya da akvaryum tekniği kullanılabilir.

Öğrencilere; bazı uyum sorunlarının [kaygı bozuklukları (özgül fobi, sosyal kaygı bozukluğu, travma sonrası stres bozukluğu), depresif bozukluk, bağımlılıklar (madde bağımlılığı, oyun bağımlılığı ve alışveriş bağımlılığı) ve yeme bozuklukları (anoreksiya nervoza, bulimiya nervoza ve tıknırcasına yeme bozukluğu)] tanımlarını, örnek durumları ve açık uçlu soruları içeren çalışma kâğıdı verilir. Öğrencilerin uyum sorunlarının genel özelliklerini belirlemeleri istenir. Öğrenciler, çalışma kâğıdındaki uyum sorunlarının benzer ve farklı özelliklerini iş birliği yaparak belirlerler. Benzer ve farklı özelliklerle ilgili liste hazırlarlar. Öğrenciler, verilen örnek durumlarda hangi uyum sorununun olduğuna yönelik akıl yürüterek çözümlemelerde bulunur (**E3.6, SDB3.3, KB3.2**). Öğrenciler çalışmalarda aktif rol alır ve uyumlu davranırlar (**D3.5, D10.3**). Süreç sonunda yapılandırılmış grid ya da kavram haritası kullanılabilir.

PSK.4.2

Öğrencilerin uyum sağlamaya yönelik yaklaşım ve becerileri yapılandırmaları amaçlanır. Öğrencilere pozitif psikoloji ne olduğu sorulur. Pozitif psikolojinin kavramları (psikolojik sağlık, umut, karakter güçleri ve erdemler, öz güven, öz saygı, travma sonrası büyüme) verilerek öğrencilerden bu kavramlara örnekler vermeleri istenir. Kavram yanılgıları ve öğrenme eksiklikleri hakkında dönüt verilir. Millî Mücadele yıllarında Türk halkının yaşadığı zorluklara ve bu zorluklar karşısında sergilediği yaklaşım hakkında görüşleri alınır. Millî Mücadele'nin kazanılmasında pozitif psikolojinin hangi kavramlarıyla ilişkili olduğu hakkında tartışma yaptırılır. Süreçte beyin fırtınası, çember veya akvaryum öğretim teknikleri kullanılabilir.

Uyum sağlamaya yönelik yaklaşımları (kendi kendine yardım, kabul ve kararlılık yaklaşımı) ve becerileri (duygu ve stres yönetimi, etkili iletişim) tanımlayan bilgi notu verilerek öğrencilerin söz konusu yaklaşımların ilgili becerilerin kazanılmasındaki rolü ve önemi hakkında çıkarım yapmaları sağlanır. Bunun için örnek olaylar veya durumlardan hareket edilebilir. Doğal afetlerde yaşanan sorunlara başa çıkmada söz konusu yaklaşım ve becerilerin rolü ve önemini ifade eden yansıtma yazısı yazdırılır (**KB2.14, D5.3**).

Öğrencilere İbn Sina'nın duyguların insan sağlığı üzerindeki etkisini, tedaviyi desteklemek için çevresel koşulların düzenlenmesini ve müzik/ritim kullanımının önemini vurgulayan yapılandırılmış bir metin verilir (**OB4**). Bu metinden hareketle şifahanelerdeki su sesi ve müzik terapisi uygulamalarının günümüzdeki müzik terapisi ile karşılaştırılması sağlanır.

Doğan Cüceloğlu'nun "İnsan İnsana" adlı eserlerinden hazırlanan yapılandırılmış metin verilerek öğrencilerin bu metni uyum sağlamaya dönük yaklaşım ve becerilerle karşılaştırmaları sağlanır. Öğrencilerden uyum sağlamaya yönelik yaklaşım ve becerilere dair nedensel ilişkiler hakkında yansıtma yazısı yazmaları istenir.

Uyum sağlamaya yönelik yaklaşım ve beceriler arasında bir bütünlük oluşturulması için öğrencilere duygu yönetimi ve stres yönetimi ile ilgili örnek olaylar sunulur. Öğrencilerin, konu edilen örneklerde karakterlerin sergiledikleri davranışları uyum sağlamaya yardımcı olan ve olmayan şeklinde sınıflandırarak bir liste oluşturmaları sağlanır. Öğrenciler, karakterlerin uyum sağlamak ve uyumun bozulmasını önlemek için kimlerden destek alabileceklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur (**KB2.10**). Söz konusu örneklerdeki karakterlerin ne hissetmiş ve düşünmüş olabileceğini ifade eder (**E2.1, SDB1.3, SDB2.2**). Karakterlerin duygularına ve düşüncelerine ilişkin ortak görüş oluşturur. Duyguların ve düşüncelerin ifade edilmesinde kontrollü olmanın önemini belirtir (**D12.2**). İnsanlara saygı duyar. Farklı görüşlerin eleştirilmesine açık olur (**D14.1**). Süreçte konuşma halkası ya da empati haritası kullanılabilir.

Atasözleri, deyimler ile Yunus Emre veya Aşık Veysel gibi topluma mal olmuş şahsiyetlerden seçilen örnekler verilerek öğrencilerden iletişimin sosyal hayattaki önemini vurgulamaları istenir (**E1.1, OB1**). Sosyal hayatta etkili iletişimin nasıl kurulduğuna ilişkin tartışmaları sağlanır (**SDB2.1, KB2.18**). Öğrenciler, iletişimin birey ve toplum hayatı açısından önemi konusunda iş birliği yaparak yazılı görüş bildirir. Görüşlerini görsellerle destekleyerek güvenli ağlarda yayımlar (**SDB2.2, OB2, OB5, SDB2.2**). Kültürel değerlerin aktarımında sorumluluk üstlenir (**D19.3**). Öğrencilere ben dili, sen dili, ego geliştirici dil, iletişim engelleri, sözel olan ve sözel olmayan iletişim öğeleri ile ilgili bilgi notu verilir (**OB1**). Günlük hayattan verilen örneklerdeki iletişim öğelerini belirlemeleri ve bu öğelerin etkili iletişim kurmaya etkileri konusunda yargıda bulunmaları sağlanır (**E1.1, OB8**). Süreçte drama, pandomim ya da rol oynama gibi öğretim teknikleri kullanılabilir. Öğrenciler bu teknikler kullanılırken estetik tavır gösterir (**E2.5, OB9, D7.3**). Süreç sonunda öğrencilerden duygu yönetimi ve stres yönetiminin etkili iletişim ile ilişkisi konusunda yansıtma yazısı yazmaları istenebilir.

PSK.4.3

Öğrencilere, psikolojide kullanılan "maruz bırakma" yöntemi konusunda bilgi notu verilir. Uyum sorunlarında (özellikle kaygı bozuklukları) sanal gerçeklik ile artırılmış gerçekliğin nasıl kullanıldığını açıklayan yazılı ya da görsel materyaller sağlanır (**E1.1, OB1, OB4**). Materyalde yerli simülasyon uygulamaları [Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) destekli projeler vb.] tanıtılır. Maruz bırakma için yerli bir yazılımın imkânı tartışılarak maruz bırakma yönteminde sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik uygulamalarının yeri ve önemi sorgulanır. Bunun için soru-cevap öğretim tekniği kullanılabilir.

Öğrencilerden, yaşantısal olarak maruz bırakmanın mümkün olmadığı durumlarda (afet, savaş vb.), sanal gerçeklik ve artırılmış gerçekliğin nasıl kullanılabileceğine ilişkin akıl yürütmeleri istenir. Öğrenciler; söz konusu uygulamaların uyum sorunlarını belirlemede, uyum sorunlarını önlemede ve uyum sorunları ile baş etmede etkili olduğunu ifade eder (**D13.4**). Öğrencilerin, sanal gerçeklik ve artırılmış gerçekliğin psikolojideki kullanımının sınırlılıklarına ilişkin çıkarımlarda bulunmaları sağlanır (**KB2.10**).

PSK.4.4

Öğrencilere, tutum ve olumlu-olumsuz sosyal davranış kavramlarına ilişkin örnek durumlar ve açıklayıcı bilgiler verilir **(OB1)**. Örnekler içerisinde Osmanlı Devleti'nde farklı etnik ve dini grupların bir arada yaşama deneyimine ve çok kültürlülüğüne yer verilir. Öğrencilere farklılıklarla bir arada yaşama ve ön yargıların azalması için tutumların rolünü kavratmak amacıyla Mevlânâ'nın insan ve toplum anlayışını yansıtan bir rubaiye yer verilir. Bu kapsamda Mevlânâ'nın insanı olduğu gibi kabul etmeye, empati kurmaya ve farklılıkları toplumsal uyumun bir parçası olarak görmeye dayalı yaklaşımı açıklanır. Söz konusu örneklerle Kınalızâde Ali Efendi'nin Ahlâk-ı Alâî adlı eserinden alıntı ve açıklamalar da eklenir. Öğrencilerin, verilen örneklerden yola çıkarak tutum ve olumlu-olumsuz sosyal davranış kavramlarını kendi cümleleri ile ifade etmeleri istenir. Öğrencilerin; "Tutum ve olumlu-olumsuz sosyal davranışlar nasıl gözlemlenebilir? Bir insanın ön yargılı olduğu nasıl anlaşılabilir? Kültür tutum ve olumlu-olumsuz sosyal davranışları nasıl etkiler?" sorularını tartışmaları sağlanır **(E1.1, SDB2.2, KB2.18)**. Bunun için kartopu öğretim tekniği kullanılabilir. Öğrenciler, tutum ve olumlu-olumsuz sosyal davranışları gözlemleyerek nesnel biçimde değerlendirmeyi amaç edinir **(E3.2, SDB1.2)**.

Öğrencilere; tutum, olumlu sosyal davranış ve olumsuz sosyal davranışlara ilişkin örnek olayların analiz edilmesi, kültüre duyarlılık kavramının araştırılması ve bu araştırmanın örnek olaylarla ilişkilendirilmesi performans görevi olarak verilir. Öğrencilere, farklı sosyal ortamlarda geçen; çatışma, yardım etme, önyargı, kalıp yargı ve ayrımcılık gibi davranışların yer aldığı kısa vaka metinleri sunulur. Öğrencilerden, bu vaka metinlerinde yer alan tutum, olumlu sosyal davranış ve olumsuz sosyal davranışları belirlemeleri, bu davranışları gözlemlemenin amacını ve ölçütlerini ifade etmeleri istenir. Öğrenciler; belirledikleri davranışları olumlu sosyal davranış ya da olumsuz sosyal davranış olarak sınıflandırır ve çatışma, kalıp yargı, önyargı ve ayrımcılık açısından analiz ederek sonuçlarını kaydeder **(E3.2, SDB1.2)**. Etkinlik sürecinde öğrencilerin mahremiyet, saygı ve etik değerlere bağlı kalmaları vurgulanır **(D8.4, D11.3)**. Öğrenciler, analiz ettikleri örnek olaylardaki tutum ve davranışların toplumsal uyuma etkisini değerlendirir, kültüre duyarlılık kavramı ile ilişkilendirir ve konuya ilişkin görüş oluşturur. Öğrencilerden, ulaştıkları analiz sonuçlarını ve oluşturdukları görüşlerini görsellerle destekleyerek bireysel sunum hazırlamaları beklenir **(D7.1)**. Performans görevi; sınıflamanın tutarlılığı, raporun içeriği, görüşlerin geçerliliği ve sunumun düzeni gibi kriterler açısından dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilir. Öğrenciler, performans görevini yürütürken görev bilinci içinde hareket eder, ödev ve sorumluluklarını görev etiğine uygun şekilde yerine getirir **(D3.3, D16.3)**.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** *Öğrenciler Mümtaz Turhan'ın, Erol Güngör'ün ve Çiğdem Kağıtçıbaşı'nın sosyal psikoloji ve toplum anlayışlarını temel alarak olumlu sosyal davranışların Türk toplumunun millî ve manevi değerleri açısından önemine ilişkin yazılı metin hazırlayabilirler.
- Öğrencilerden, Solomon Asch (Salımın Eş) ve Muzaffer Şerif'in sosyal psikoloji deneylerinin karşılaştırmalı analizini yapmaları ve bu karşılaştırmada ulaştıkları sonuçları poster olarak sunmaları istenebilir.
- Öğrenciler, göçmenlerin göç ettikleri bölgeye kültürel ve sosyal uyumlarını kolaylaştırabilecek etmenlere ilişkin makale yazabilirler.
- Öğrencilerden Alev Alatlı'nın "Hayır Diyebilmeli İnsan" kitabını temel alarak insanın kendi sınırlarını çizmesi ve kendi değerlerini korumasının önemi konusunda bir sunum hazırlamaları istenebilir.

- Destekleme** Bireysel ve sosyal uyumun nasıl sağlanacağına yönelik görsel ve işitsel uyaranların yoğunlukta olduğu öğretim materyalleri kullanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

